ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1960

Vyhlásené: 28.12.1960 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

186

ZÁKON

z 15. decembra 1960

o sústave výchovy a vzdelávania

(školský zákon) Víťazstvom socializmu československý ľud vstúpil do nového obdobia svojich dejín. Všetko jeho usilovanie smeruje teraz k vytváraniu materiálnych a duchovných predpokladov pre prechod ku komunizmu. Budovanie vyspelej socialistickej spoločnosti a prechod ku komunizmu vyžaduje všestranne rozvinutého a vzdelaného človeka. Jeho výchova je vecou celej spoločnosti a uskutočňuje sa pod vedením Komunistickej strany Československa. Veľká úloha vo výchove nového človeka pripadá škole. Poslaním škôl v Československej socialistickej republike je vychovávať mládež a pracujúcich v duchu vedeckého svetového názoru v občanov vzdelaných, spôsobilých osvojiť si poznatky súčasnej vedy a techniky, pripravených na spoločensky užitočnú prácu, v ľudí telesne zdatných, nachádzajúcich radostné uspokojenie v kolektíve a v práci pre celok, predchnutých ideami socialistického vlastenectva a internacionalizmu - v uvedomelých občanov Československej socialistickej republiky, nadšených budovateľov komunizmu. Preto Národné zhromaždenie Československej socialistickej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

§ 1
Úvodné ustanovenia

(1) Právo všetkých občanov na vzdelanie je zabezpečené jednotnou sústavou škôl, výchovných a vzdelávacích zariadení.

(2) Stály rast výrobných síl a rozmnožovanie bohatstva spoločnosti vytvára priaznivé podmienky pre výchovu a vzdelávanie a umožňuje bezodplatne poskytovať výchovu a vzdelanie aj školské učebnice a školské potreby. Mládeži a pracujúcim sa v stále väčšej miere uľahčuje štúdium poskytovaním štipendií. Materiálne podmienky pre výchovu a vzdelanie mládeže a pracujúcich sa budú sústavne zlepšovať.

(3) Výchova a vyučovanie sú založené na vedeckom svetovom názore marxizme-leninizme, úzko spojené so životom ľudu a opierajú sa o najnovšie poznatky vedy a o pokrokové kultúrne tradície. Pri všetkej učebnej a výchovnej práci školy sa spojuje štúdium základov vied, polytechnické vyučovanie a pracovná výchova so spoločensky užitočnou, najmä výrobnou prácou, do ktorej sa mládež začleňuje primerane svojmu veku.

(4) Rozhodujúcim činiteľom vo výchove a vzdelávaní na školách a vo výchovných zariadeniach sú učitelia a vychovávatelia. Ich poslaním je i verejná kultúrnopolitická činnosť. Veľká spoločenská zodpovednosť a závažnosť práce učiteľov a vychovávateľov vyžaduje, aby boli spätí s robotníckou triedou a s ostatnými pracujúcimi, aby vychovávali mládež v súlade s budovateľským úsilím ľudu a aby v tejto práci dostávali všestrannú podporu a ocenenie od všetkých štátnych orgánov, závodov, spoločenských organizácií a občanov.

(5) Komunistická výchova vyžaduje jednotné pôsobenie školy a rodiny. Je čestnou povinnosťou rodičov vychovávať svoje deti v zhode so školou v uvedomelých občanov socialistickej republiky a byť im vzorom pri plnení všetkých občianskych povinností.

(6) Rozvoj výrobných síl vyžadujúci zavádzanie najnovšej techniky, neustále prehlbovanie socialistickej demokracie i všestranný rozvoj osobnosti, predpokladá sústavné zvyšovanie kvalifikácie a vzdelanosti pracujúcich. Štúdium popri zamestnaní je preto nedeliteľnou súčasťou výchovného a vzdelávacieho systému vyspelej socialistickej spoločnosti.

(7) Stále významnejšia úloha vo výchove a vzdelávaní mládeže a pracujúcich pripadá spoločenským organizáciám, najmä Československému sväzu mládeže a jeho Pionierskej organizácii, Revolučnému odborovému hnutiu, Československému sväzu telesnej výchovy, družstvám a závodom. Osobitne dôležitá je ich aktívna účasť pri mimoškolskej výchove, ktorej koordinujúcim činiteľom je škola, a pomoc pri zabezpečovaní organickej spätosti výchovy a vzdelávania so životom pracujúceho ľudu. Spoločenské organizácie prebúdzajú a podporujú záujem všetkých pracujúcich o ďalšie vzdelávanie a o zvyšovanie kvalifikácie.

§ 2
Školská sústava

Školy a výchovné zariadenia tvoria jednotnú školskú sústavu, v ktorej jednotlivé stupne a druhy škôl na seba organicky naväzujú a ktorá umožňuje získať i najvyššie vzdelanie. V tejto sústave

a) poskytuje sa deťom do šesť rokov predškolská výchova v jasliach a v materských školách, mládeži od šesť rokov do pätnásť rokov povinné základné vzdelanie v základných deväťročných školách, prípadne v iných školách, mládeži od pätnásť rokov stredné a vyššie vzdelanie v rôznych typoch škôl a mládeži s úplným stredným vzdelaním vysokoškolské vzdelanie na vysokých školách,

b) poskytuje sa mládeži v čase mimo vyučovania výchova v školských a mimoškolských výchovných zariadeniach,

c) pracujúci si prehlbujú svoje vzdelanie alebo získavajú nové vzdelanie štúdiom popri zamestnaní na všetkých školách a v kurzoch i v rôznych vzdelávacích zariadeniach ústredných úradov a orgánov, závodov, ako aj družstiev a iných spoločenských organizácií,

d) umožňuje sa mládeži navštevujúcej školy a pracujúcim popri zamestnaní záujmové štúdium umenia a jazykov v ľudových školách umenia a v ľudových školách jazykov,

e) poskytuje sa osobám so zmenenou pracovnou schopnosťou vzdelanie a výcvik pre vhodné povolania podľa osobitných predpisov o sociálnom zabezpečení.

Predškolská výchova

§ 3

(1) V súlade s cieľmi vyspelej socialistickej spoločnosti poskytuje sa deťom od najranejšieho veku do šesť rokov výchova i primeraná príprava pre základné vzdelávanie.

(2) Predškolská výchova sa uskutočňuje v jasliach a v materských školách, ktoré pomáhajú rodine pri všestrannej starostlivosti o deti a umožňujú ženám aktívnu účasť vo verejnom živote a na spoločenskej práci, a tak prispievajú k plnému rozvinutiu a uplatneniu všetkých ich schopností a záujmov.

§ 4
Jasle a materská škola

(1) Jasle sa starajú v úzkej súčinnosti s rodinou o všestranný rozvoj detí od najútlejšieho veku do troch rokov.

(2) Materská škola sa stará v úzkej súčinnosti s rodinou o všestranný rozvoj detí od troch rokov do času, keď začnú chodiť do základnej deväťročnej školy. Národné výbory vytvárajú potrebné predpoklady pre to, aby do materských škôl mohli chodiť predovšetkým všetky päťročné deti i deti mladšie, ktoré rodičia na dochádzku prihlásia. V záujme priaznivého vývoja detí so zmyslovými, duševnými a telesnými chybami vláda môže vyhlásiť dochádzku do materskej školy pre tieto deti vo veku od troch rokov za povinnú.

(3) Jasle a materské školy môžu sa zriaďovať ako zdravotnícke a výchovné zariadenia v spoločných budovách; podrobnosti určí Ministerstvo školstva a kultúry v dohode s Ministerstvom zdravotníctva a ostatnými zúčastnenými ústrednými úradmi a orgánmi.

Základné vzdelanie

§ 5

(1) Socialistická spoločnosť zabezpečuje všetkej mládeži vo veku od šesť do pätnásť rokov základné všeobecné a polytechnické vzdelanie, prípravu na spoločensky prospešnú prácu a pre ďalšie vzdelávanie a výchovu k vedeckému svetovému názoru, morálnu a politickú, estetickú, telesnú a brannú výchovu a vytvára potrebné podmienky a predpoklady pre všestranný rozvoj ich telesných a duševných síl a schopností a pre správnu voľbu povolania.

(2) Základné vzdelanie je povinné pre všetku mládež. Povinná školská dochádzka trvá deväť rokov a začína sa začiatkom školského roku, ktorý nasleduje po dni, keď dieťa dovŕši šesť rokov veku. Dieťa, ktoré dovŕši šesť rokov veku v čase od začiatku školského roku do konca kalendárneho roku, môže sa výnimočne prijať do školy, ak o to požiadajú jeho rodičia alebo iní zákonní zástupcovia, ak sa zistí, že je telesne a duševne vyspelé, a ak s prijatím súhlasí miestny národný výbor.

(3) Žiakom, ktorí splnia povinnosť školskej dochádzky, avšak nedosiahnu vzdelanie, ktoré poskytuje základná deväťročná škola, môže sa povoliť ďalšia dochádzka do tejto školy, najdlhšie však do konca školského roku, v ktorom žiak dovŕši vek šestnásť rokov. Ak žiak nezíska ani takto úplné základné vzdelanie, závod a spoločenské organizácie vedú ho k tomu, aby si ho doplnil popri zamestnaní.

§ 6
Základná deväťročná škola

(1) Základné vzdelanie a výchovnú starostlivosť poskytuje základná deväťročná škola a príslušné ročníky škôl pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť a škôl hudobných a tanečných.

(2) V miestach, kde nie sú podmienky pre zriadenie všetkých deväť ročníkov základnej deväťročnej školy, môže sa zriadiť základná deväťročná škola len s nižšími ročníkmi. Žiaci, ktorí ukončia posledný ročník takejto školy, pokračujú v školskej dochádzke na základnej deväťročnej škole so všetkými ročníkmi, do ktorej obvodu patrí základná deväťročná škola s nižšími ročníkmi; obvody určí okresný národný výbor. Vzťahy a spoluprácu základných deväťročných škôl s nižšími ročníkmi a základných deväťročných škôl so všetkými ročníkmi upraví Ministerstvo školstva a kultúry.

(3) Súčasťou základnej deväťročnej školy je školská družina pre žiakov 1. až 5. ročníka a školský klub pre žiakov 6. až 9. ročníka. V školskej družine a v školskom klube starajú sa vychovávatelia a učitelia o výchovu žiakov v čase mimo vyučovania a cez prázdniny. Za činnosť týchto výchovných zariadení zodpovedá riaditeľ školy. Do školskej družiny a školského klubu sa prijímajú žiaci na žiadosť rodičov alebo iných zákonných zástupcov.

Stredné a vyššie vzdelanie

§ 7

(1) Socialistická spoločnosť zabezpečuje mládeži po pätnástom roku veku stredné a vyššie vzdelanie, prípravu na prácu a na ďalšie vzdelávanie, výchovu k vedeckému svetovému názoru, výchovu morálnu a politickú, estetickú, telesnú a brannú a vytvára potrebné podmienky a predpoklady pre všestranný rozvoj ich telesných a duševných síl a schopností.

(2) Stredným vzdelaním sa rozumie všeobecné, polytechnické a odborné vzdelanie rôzneho zamerania a rozsahu, rovnocenné svojou spoločenskou hodnotou, ktoré sa získava v rôznych druhoch škôl po ukončení základného vzdelania a pri ktorom je všetka mládež rôznymi spôsobmi zapojená do výrobnej práce. Zameranie a rozsah stredného vzdelania sú určené potrebami národného hospodárstva a kultúry.

(3) Stredné vzdelanie poskytujú odborné učilištia, učňovské školy, stredné školy pre pracujúcich, odborné školy, stredné všeobecnovzdelávacie školy, podnikové technické školy, konzervatóriá a príslušné ročníky hudobných a tanečných škôl a škôl pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť. Do týchto škôl sa žiaci prijímajú podľa schopností a záujmov a v súlade s potrebami národného hospodárstva a kultúry. Všeobecným predpokladom štúdia na odbornej škole, strednej odbornej škole, na strednej škole pre pracujúcich, na strednej všeobecnovzdelávacej škole a na konzervatóriu je ukončené základné vzdelanie.

(4) Vyšším vzdelaním sa rozumie vyššie odborné vzdelanie, ktoré poskytujú príslušné ročníky konzervatórií a podnikové inštitúty.

(5) Za podmienok určených vykonávacími predpismi môže sa vzdelanie poskytovať v iných vzdelávacích zariadeniach, než ktoré uvádzajú odseky 3 a 4, uznané za rovnocenné so vzdelaním stredným alebo vyšším.

(6) Pracujúcim sa zabezpečuje možnosť prehlbovať si svoje vzdelanie alebo získať nové vzdelanie popri zamestnaní na školách a v kurzoch i v rôznych vzdelávacích zariadeniach ústredných úradov a orgánov, v kurzoch závodnej školy práce, ako aj vo vzdelávacích zariadeniach závodov, ďalej družstiev a iných spoločenských organizácií. Vzdelávacími zariadeniami závodov sú podnikové technické školy, podnikové inštitúty, prípadne i stredné školy pre pracujúcich. Vzdelávacími zariadeniami spoločenských organizácií sú najmä ústredné školy, večerné školy, večerné univerzity a ľudové akadémie; vzdelávacími zariadeniami družstiev sú najmä podnikové technické školy, prípadne stredné školy pre pracujúcich.

§ 8
Odborné učilište a učňovská škola

(1) Odborné učilište poskytuje učňom odborný výcvik, stredné všeobecné a odborné vzdelanie a mimoškolskú a mimopracovnú výchovu. Učňovská škola poskytuje učňom stredné všeobecné a odborné vzdelanie, prípadne mimoškolskú výchovu.

(2) Na odborné učilištia a učňovské školy sa vzťahujú ustanovenia tohto zákona, v ktorých sú tieto zariadenia výslovne uvedené; všetky ostatné otázky sú upravené osobitnými predpismi.

§ 9
Stredná škola pre pracujúcich

(1) Stredná škola pre pracujúcich doplňuje a rozširuje odbornú kvalifikáciu a všeobecné a polytechnické vzdelanie pracujúcich, ktorí majú vzdelanie na úrovni základnej deväťročnej školy a buď s úspechom vykonali záverečnú učňovskú skúšku, alebo boli po čas určený vykonávacími predpismi v pracovnom pomere, alebo po tento čas pracovali ako členovia jednotného roľníckeho družstva alebo vo výrobných družstvách; poskytuje im úplné stredné vzdelanie. Absolvovanie strednej školy pre pracujúcich oprávňuje ku štúdiu na vysokej škole.

(2) Dĺžku štúdia na strednej škole pre pracujúcich určí Ministerstvo školstva a kultúry v dohode so zúčastnenými úradmi a orgánmi.

§ 10
Odborná škola

(1) Odborná škola poskytuje mládeži stredné odborné vzdelanie a potrebné všeobecné vzdelanie a pripravuje ju pre nižšie technické, ekonomické, administratívne a iné funkcie v odvetviach národného hospodárstva a kultúry a pre prácu vo výrobe, ktorá vyžaduje široké odborné znalosti.

(2) Štúdium na odbornej škole trvá dva až tri roky.

§ 11
Stredná odborná škola

(1) Stredná odborná škola poskytuje mládeži úplné stredné odborné vzdelanie a potrebné všeobecné vzdelanie a pripravuje ju na učiteľstvo na materskej škole, pre stredné technické, ekonomické, zdravotnícke, administratívne a iné funkcie v odvetviach národného hospodárstva a kultúry i pre štúdium na vysokej škole; absolventom stredných škôl pre pracujúcich a stredných všeobecnovzdelávacích škôl poskytuje v skrátenom štúdiu úplné stredné odborné vzdelanie.

(2) Štúdium na strednej odbornej škole trvá štyri roky; dĺžku štúdia absolventov stredných škôl pre pracujúcich a stredných všeobecnovzdelávacích škôl na školách podľa odseku 1 určí Ministerstvo školstva a kultúry.

§ 12
Stredná všeobecnovzdelávacia škola

(1) Stredná všeobecnovzdelávacia škola poskytuje mládeži úplné stredné všeobecné a polytechnické vzdelanie a základy odborného vzdelania pre prácu v niektorom odvetví národného hospodárstva a kultúry. Jednou z hlavných úloh tejto školy je príprava mládeže pre štúdium na vysokej škole.

(2) Štúdium na strednej všeobecnovzdelávacej škole trvá tri roky.

§ 13
Podnikové technické školy

(1) Podnikové technické školy poskytujú pracujúcim, ktorí sú vyučení v určitom odbore, stredné odborné, prípadne úplne stredné odborné vzdelanie, potrebné všeobecné vzdelanie a špeciálne znalosti v príslušnom odbore.

(2) Štúdium na podnikových technických školách trvá dva až štyri roky.

§ 14
Podnikové inštitúty

(1) Podnikové inštitúty poskytujú pracujúcim, ktorí dosiahli stredné odborné alebo úplné stredné odborné vzdelanie a majú viacročnú odbornú prax, vyššie odborné vzdelanie špeciálne zamerané na určitý odbor a potrebné všeobecné vzdelanie.

(2) Štúdium na podnikovom inštitúte trvá najmenej dva roky.

§ 15
Konzervatórium

Konzervatórium poskytuje mládeži v štvorročnom štúdiu úplne stredné odborné vzdelanie v odboroch hudby a tanca a potrebné všeobecné vzdelanie a pripravuje ju i pre štúdium na vysokej umeleckej škole; v ďalšom jednoročnom alebo dvojročnom štúdiu poskytuje vyššie odborné vzdelanie v uvedených odboroch. Absolventi stredných škôl pre pracujúcich, stredných všeobecnovzdelávacích škôl a stredných odborných škôl môžu sa výnimočne prijať priamo na jednoročné alebo dvojročné štúdium.

§ 16
Hudobná a tanečná škola

(1) Hudobná a tanečná škola poskytuje mimoriadne talentovanej a schopnej mládeži vzdelanie a výchovu, ktoré sa získavajú v základnej deväťročnej škole a v strednej všeobecnovzdelávacej škole, a odborné vzdelanie v odbore hudby a tanca; najmä ju pripravuje na štúdium na vysokých umeleckých školách.

(2) Dĺžku štúdia na hudobnej a tanečnej škole určí Ministerstvo školstva a kultúry.

§ 17
Dlhodobé a ostatné kurzy závodnej školy práce

(1) Dlhodobé kurzy závodnej školy práce poskytujú pracujúcim, najmä vekove starším, špeciálne odborné vzdelanie pre výkon nižších technických a ekonomických funkcií.

(2) Ostatné kurzy závodnej školy práce prehlbujú a rozširujú odbornú kvalifikáciu a špecializáciu pracujúcich.

§ 18
Vzdelávacie zariadenia spoločenských organizácií

Vzdelávacie zariadenia spoločenských organizácií prehlbujú a rozširujú vzdelanie pracujúcich, najmä svojich členov.

Vysokoškolské vzdelanie

§ 19

(1) Poslaním vysokých škôl ako škôl najvyššieho stupňa jednotnej školskej sústavy je vychovávať a pripravovať pre priemysel, pôdohospodárstvo, vedu, kultúru a ostatné úseky spoločenskej činnosti potrebný počet politicky a odborne vysokokvalifikovaných odborníkov, úzko spätých so životom a prácou ľudu a schopných tvorivo vedecky a umelecky pracovať a pomáhať šíriť vedu, umenie a novú techniku medzi ľudom.

(2) Všetky otázky vysokých škôl sú upravené osobitnými predpismi.

Vzdelanie mládeže vyžadujúcej osobitnú starostlivosť

§ 20
Školy pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť

(1) V súlade s humanizmom socialistickej spoločnosti poskytuje sa mládeži duševne, zmyslove alebo telesne chybnej, mládeži obťažne vychovateľnej a mládeži umiestnenej v liečebných ústavoch a ozdravovniach povinné základné, prípadne i stredné vzdelanie a príprava na povolanie osobitnými prostriedkami a metódami, ktoré sú primerané schopnostiam tejto mládeže, a to v školách pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť. Tým sa vytvárajú predpoklady pre to, aby i tejto mládeži sa v čo najširšej miere zabezpečilo uplatnenie v spoločenskej práci a rovnocenná účasť na rozvoji spoločnosti.

(2) Povinnú školskú dochádzku, prípadne dĺžku štúdia určenú pre získanie stredného vzdelania môže Ministerstvo školstva a kultúry na školách pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť primerane predĺžiť.

(3) Úlohy škôl pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť plnia aj ústavy sociálnej starostlivosti pre telesne chybnú mládež, v ktorých národné výbory zriaďujú potrebné školské ročníky.

Školy s celodennou starostlivosťou a školy internátne

§ 21

(1) Na posilnenie vplyvu štátu a spoločnosti na výchovu mládeže i na pomoc pracujúcim rodičom slúžia školy s celodennou starostlivosťou a internátne školy. Sú to výchovné a vzdelávacie zariadenia vyššieho typu, ktoré zabezpečujú všetky potrebné podmienky všestrannej výchovy a vzdelania mládeže pre komunistickú spoločnosť. Tieto školy poskytujú všetkým žiakom okrem vzdelania i celodennú výchovnú a materiálnu starostlivosť.

(2) Ako školy s celodennou starostlivosťou alebo jako internátne školy sa môžu zriaďovať základné deväťročné školy, školy pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť a hudobné a tanečné školy, prípadne odborné učilištia, učňovské školy, odborné školy, stredné odborné školy, stredné všeobecnovzdelávacie školy a konzervatóriá.

(3) Zásady pre zriaďovanie škôl s celodennou starostlivosťou a internátnych škôl a zásady pre poskytovanie celodennej výchovnej a materiálnej starostlivosti podľa odsekov 1 a 2 určí vláda.

Záujmové štúdium umenia a jazykov

§ 22
Ľudové školy umenia

(1) Rozvoj kultúry v socialistickej spoločnosti vyžaduje i bohaté rozvinutie osobitných vlôh, schopností a nadania každého jednotlivca. Tomu účelu slúžia i ľudové školy umenia, ktoré prispievajú k rozkvetu ľudovej umeleckej tvorivosti a pomáhajú zvyšovať výchovný vplyv umenia.

(2) Ľudové školy umenia poskytujú nadanej mládeži navštevujúcej školy a odborné učilištia a pracujúcim základy odborného vzdelania v odboroch umenia; zvlášť nadaných žiakov pripravujú na ďalšie odborné umelecké vzdelávanie.

(3) Dĺžku štúdia na ľudových školách umenia určí Ministerstvo školstva a kultúry.

§ 23
Ľudové školy jazykov

(1) Politické, hospodárske a kultúrne potreby socialistickej spoločnosti vyžadujú, aby mládež a pracujúci získavali stále širšie a hlbšie znalosti cudzích jazykov. Tomu účelu slúžia i ľudové školy jazykov.

(2) Ľudové školy jazykov poskytujú mládeži navštevujúcej školy a odborné učilištia a pracujúcim jazykové vzdelanie od základných znalostí až po ovládnutie jazyka.

(3) Dĺžku štúdia na ľudových školách jazykov určí Ministerstvo školstva a kultúry.

Mimoškolská výchova

§ 24

(1) So vzrastajúcim vplyvom štátu a spoločnosti na výchovu a prípravu mládeže pre život v komunistickej spoločnosti vzrastá i význam mimoškolskej výchovnej starostlivosti o deti a mládež. Úlohou mimoškolskej výchovy, ktorá tvorí organickú jednotu so školskou výchovou, je zabezpečovať deťom a mládeži po vyučovaní aktívny odpočinok a rekreáciu, rozvíjať ich osobitné záujmy a schopnosti, viesť k dobrovoľnej a ich veku primeranej účasti na politickom, hospodárskom a kultúrnom živote spoločnosti, pomáhať im pri príprave na vyučovanie a všetkým tým prehlbovať špecifickými prostriedkami výchovu a vzdelanie mládeže.

(2) Mimoškolskú výchovu organizuje škola v spolupráci s Československým sväzom mládeže a jeho Pionierskou organizáciou a za účasti ďalších spoločenských organizácií, najmä Revolučného odborového hnutia a Československého sväzu telesnej výchovy. Úlohy mimoškolskej výchovy popri školách s celodennou starostlivosťou a internátnych školách plnia mimoškolské výchovné zariadenia. Pri mimoškolskej výchove sa všestranne využívajú kultúrne, osvetové a telovýchovné zariadenia.

Spolupráca školy a verejnosti

§ 25

(1) Školy a výchovné zariadenia úzko spolupracujú pri všetkej výchove a vzdelávaní mládeže a pracujúcich so spoločenskými organizáciami, najmä s Revolučným odborovým hnutím, Československým sväzom mládeže, Československým sväzom telesnej výchovy, družstvami a závodmi a využívajú ich stále výraznejšiu účasť na výchove a vzdelávaní mládeže a pracujúcich.

(2) Závody a družstvá sú povinné vytvárať priaznivé podmienky pre výchovu a vzdelávanie žiakov na svojich pracoviskách a spoluzodpovedajú za odbornú časť tejto výchovy a vzdelania.

§ 26
Združenie rodičov a priateľov školy

(1) Na zabezpečenie jednotného výchovného pôsobenia školy a rodiny škola úzko spolupracuje s rodičmi. Národné výbory dbajú na to, aby sa pri škole, pri odbornom učilišti, pri predškolskom a prípadne pri mimoškolskom výchovnom zariadení zriadilo združenie rodičov a priateľov školy. Úlohou združenia rodičov a priateľov školy je pomáhať týmto inštitúciám vo výchovnom a vzdelávacom poslaní, prispievať k ich spojeniu so životom a prácou ľudu a aktívne sa podieľať na ich zveľaďovaní a všestrannom rozvoji. Združenie rodičov a priateľov školy je právnickou osobou.

(2) Predpisy o zriaďovaní, organizácii a činnosti združení rodičov a priateľov školy vydá Ministerstvo školstva a kultúry v dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi a orgánmi; v nich aj určí, ako sa združenie rodičov a priateľov školy podieľa na riadení a správe školy, odborného učilišťa a predškolského a mimoškolského výchovného zariadenia.

§ 27
Poradný sbor školy

(1) Odborné školy, stredné odborné školy, odborné učilištia a učňovské školy sú v neustálom styku s praxou, aby sa mohli prispôsobovať požiadavkám národného hospodárstva. Tento styk sa nadväzuje a udržuje i prostredníctvom poradných sborov, ktoré sa zriaďujú pri každom odbornom učilišti a pri každej z uvedených škôl. Poradné sbory pomáhajú zvyšovať odbornú úroveň vzdelávania a zabezpečovať správne začlenenie, prípravu na povolanie a výchovu žiakov vo výrobe.

(2) Predpisy o zriaďovaní, organizácii a činnosti poradného sboru školy vydá Ministerstvo školstva a kultúry v dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi a orgánmi.

Pomoc vedy a umenia pri výchove a vzdelávaní

§ 28

Výchova a vzdelanie sa opierajú o najnovšie poznatky vedy a o trvalé hodnoty umenia. Preto je úlohou vedeckých, technických i umeleckých inštitúcií a ich pracovníkov účinne spolupracovať so školami a ostatnými výchovnými a vzdelávacími zariadeniami a pomáhať učiteľom a vychovávateľom v ich spoločensky dôležitej činnosti.

Vyučovací jazyk

§ 29

(1) Vyučovacím jazykom je jazyk český alebo slovenský.

(2) Na školách zriadených pre deti a mládež maďarskej, ukrajinskej a poľskej národnosti je vyučovacím jazykom ich materinský jazyk.

(3) Ak sa na škole vyučuje v inom jazyku ako v českom alebo slovenskom, vyučuje sa vždy aj jazyk český alebo slovenský.

(4) Ministerstvo školstva a kultúry môže povoliť, aby sa na niektorých školách vyučovalo niektorým predmetom aj v inom jazyku ako v českom alebo slovenskom.

Zriaďovanie škôl a výchovných a vzdelávacích zariadení

§ 30

(1) Školy, predškolské a mimoškolské výchovné zariadenia zriaďujú národné výbory. Predškolské výchovné zariadenia a stredné školy pre pracujúcich, prípadne aj odborné školy a stredné odborné školy môžu so súhlasom príslušného národného výboru zriaďovať a náklady na ne čiastočne uhradzovať aj iné socialistické organizácie podľa zásad určených vládou.

(2) Vzdelávacie zariadenia ústredných úradov a orgánov zriaďujú tieto úrady a orgány alebo orgány nimi splnomocnené.

(3) Vzdelávacie zariadenia závodov a družstiev zriaďujú závody a družstvá so súhlasom príslušného ústredného úradu alebo orgánu; náklady na ne uhradzujú závody a družstvá z vlastných prostriedkov. Pokiaľ ide o stredné školy pre pracujúcich, platí ustanovenie odseku 1.

(4) Vzdelávacie zariadenia iných spoločenských organizácií ako družstiev zriaďujú a náklady na ne uhradzujú tieto organizácie.

(5) Vzdelávacie zariadenia závodov a družstiev aj iných spoločenských organizácií, ktoré poskytujú stredné alebo vyššie vzdelanie alebo vzdelanie, ktoré sa môže uznať za rovnocenné s týmto vzdelaním, sa zriaďujú v dohode s Ministerstvom školstva a kultúry.

Riadenie výchovy a vzdelávania

§ 31

(1) Národné výbory riadia a kontrolujú všetku výchovu a vzdelávanie vo svojom obvode a plne za ne zodpovedajú. Na základe štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva a kultúry a štátneho rozpočtu zabezpečujú neustály rozvoj školstva. Zabezpečujú úzke spojenie školy so životom ľudu a v spolupráci so spoločenskými organizáciami starajú sa o zvyšovanie všestranného vzdelania pracujúcich. Pre účinné plnenie týchto úloh spravujú školské, výchovné a vzdelávacie zariadenia štátnych orgánov. Národné výbory sa starajú o stály odborný a politický rast všetkých učiteľov a vychovávateľov.

(2) Ústredné ideové a pedagogické riadenie a kontrola výchovy a vzdelania na školách a v mimoškolských výchovných zariadeniach prislúcha Ministerstvu školstva a kultúry. Vláda môže určiť, že táto právomoc prislúcha na niektorých školách a v mimoškolských výchovných zariadeniach iným ministerstvám alebo ústredným úradom; tie ju vykonávajú podľa zásad určených Ministerstvom školstva a kultúry. Ministerstvo školstva a kultúry vykonáva na týchto školách a mimoškolských výchovných zariadeniach ústrednú kontrolu nad uplatňovaním ním určených zásad a ústredný odborný dozor nad vyučovaním všeobecnovzdelávacích predmetov.

(3) Ústredné riadenie a kontrola výchovy v jasliach prislúcha Ministerstvu zdravotníctva, ktoré pritom v otázkach pedagogických úzko spolupracuje s Ministerstvom školstva a kultúry.

(4) Ústredné ideové a pedagogické riadenie a kontrola výchovy a vzdelávania vo vzdelávacích zariadeniach ústredných úradov a orgánov, závodov, ako aj družstiev a iných spoločenských organizácií patrí kompetentným ústredným úradom a orgánom. Ak tieto vzdelávacie zariadenia poskytujú stredné alebo vyššie vzdelanie alebo vzdelanie, ktoré môže sa s ním uznať za rovnocenné, vykonávajú uvedené úrady a orgány svoju právomoc podľa zásad určených Ministerstvom školstva a kultúry. Ministerstvo školstva a kultúry vykonáva na týchto vzdelávacích zariadeniach ústrednú kontrolu nad uplatňovaním ním určených zásad a ústredný odborný dozor nad vyučovaním všeobecnovzdelávacích predmetov.

(5) Kompetentné ústredné úrady a orgány vytvárajú v spolupráci s Ministerstvom školstva a kultúry podmienky a predpoklady pre pracovnú výchovu a odborné vzdelávanie žiakov, ktoré sa vykonávajú na pracoviskách v ich pôsobnosti. Uvedené orgány sú aj povinné vytvárať potrebné predpoklady pre úspešné rozvíjanie a kladné výsledky štúdia a školenia pracujúcich.

(6) Na účinné zabezpečenie koordinácie všetkej výchovy a vzdelávania a vykonávanie právomoci Ministerstva školstva a kultúry podľa odsekov 2 a 4 zriaďujú sa pri tomto ministerstve poradné a iniciatívne orgány; podrobnosti o nich určí Ministerstvo školstva a kultúry.

§ 32

(1) Učebné plány, učebné osnovy a skúšobné poriadky škôl a iných vzdelávacích zariadení v pôsobnosti Ministerstva školstva a kultúry vydáva a učebnice pre ne schvaľuje Ministerstvo školstva a kultúry v dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi a orgánmi. Túto právomoc Ministerstvo školstva a kultúry vykonáva i pokiaľ ide o všeobecnovzdelávacie predmety na školách a vzdelávacích zariadeniach v pôsobnosti iných ministerstiev. Pokiaľ ide o odborné predmety, prislúcha táto právomoc uvedeným ministerstvám; tie ju vykonávajú v dohode s Ministerstvom školstva a kultúry.

(2) Učebné plány, učebné osnovy a skúšobné poriadky vzdelávacích zariadení závodov, ako aj družstiev a iných spoločenských organizácií vydávajú a učebnice pre ne schvaľujú kompetentné ústredné úrady a orgány. Ak ide o vzdelávacie zariadenia, ktoré budú poskytovať stredné alebo vyššie vzdelanie alebo vzdelanie, ktoré môže sa s ním uznať za rovnocenné, vykonávajú uvedené úrady a orgány túto právomoc v dohode s Ministerstvom školstva a kultúry.

Spoločné ustanovenia

§ 33

(1) Výchova a vzdelávanie v školách, ktoré poskytujú základné, stredné a vyššie vzdelanie, a výchova a vzdelávanie v predškolských a mimoškolských výchovných zariadeniach a vo vzdelávacích zariadeniach závodov a družstiev je bezodplatné. Od žiakov ľudových škôl umenia a ľudových škôl jazykov a od žiakov ostatných vzdelávacích zariadení a kurzov môžu sa vyberať príspevky.

(2) Žiaci škôl, ktoré poskytujú základné, stredné a vyššie vzdelanie, dostávajú bezodplatne školské učebnice a školské potreby v rozsahu určenom vládou.

(3) Vláda určí, aké pracovné úľavy budú sa poskytovať študujúcim popri zamestnaní a ako títo študujúci budú hospodársky zabezpečení.

(4) Súkromné vyučovanie za odplatu je dovolené len v odbore cudzích jazykov a v odbore umenia a povoľujú ho národné výbory za podmienok určených Ministerstvom školstva a kultúry.

§ 34

(1) Rodičia alebo iní zákonní zástupcovia sú povinní prihlásiť svoje školopovinné dieťa na zápis do školy a dbať, aby dochádzalo do školy pravidelne a včas; rovnakú povinnosť majú, ak prihlásia dieťa do výchovného zariadenia.

(2) Deti, ktorých zdravotný stav návštevu školy znemožňuje, môžu sa od povinnej školskej dochádzky oslobodiť.

Prechodné a záverečné ustanovenia

§ 35

Školská sústava podľa tohto zákona sa zavádza postupne. Spôsob, akým sa doterajšie školy premenia na školy podľa tohto zákona, upraví Ministerstvo školstva a kultúry.

§ 36

(1) Na vojenské školy a školy Ministerstva vnútra, ktoré poskytujú stredné, vyššie a vysokoškolské vzdelanie, sa primerane vzťahujú ustanovenia §§ 1, 2, 7, 9, 11 ods. 1, § 12, § 15 prvej vety, §§ 19, 21, 24 až 28, 29 ods. 1, § 31 ods. 5, § 33 ods. 1 a 2 tohto zákona; ostatné ustanovenia tohto zákona sa na uvedené školy a na vojenské výchovné zariadenia a na výchovné zariadenia Ministerstva vnútra nevzťahujú.

(2) Podrobnosti o školách podľa odseku 1 určí Ministerstvo národnej obrany a Ministerstvo vnútra, vo veciach všeobecnopedagogických v spolupráci s Ministerstvom školstva a kultúry.

§ 37

(1) Zrušujú sa

1. nariadenie č. 309/1850 r. z. o súkromnom vyučovaní,
2. zákon č. 73/1922 Zb., ktorým sa upravuje vyučovanie v obchodných náukách, v moderných jazykoch, v krasopise, v tesnopise a v písaní na stroji,
3. zákon č. 252/1923 Zb. o organizácii odborných škôl pre ženské povolania,
4. vládne nariadenie č. 129/1949 Zb. o zriaďovaní, organizácii a činnosti združení rodičov a priateľov školy,
5. zákon č. 196/1949 Zb. o súkromnom vyučovaní v odbore umenia,
6. vládne nariadenie č. 108/1952 Zb. o zmene pôsobnosti v odbore škôl poľnohospodárskych a lesníckych,
7. zákon č. 31/1953 Zb. o školskej sústave a vzdelávaní učiteľov (školský zákon),
8. vládne nariadenie č. 80/1953 Zb. o zmene pôsobnosti vo veciach zdravotníckych škôl,

a predpisy vydané na ich základe.

(2) Do času, kým nadobudnú účinnosť vykonávacie predpisy podľa tohto zákona, postupuje sa podľa predpisov doterajších, pokiaľ neodporujú tomuto zákonu.

§ 38

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

Novotný v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.